

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 140 | 20-26 Şubat 2023

(İlgili kaynakların linkleri İngilizce versiyonda yer almaktadır.)

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 26 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020’de yayımlanan bir görüş belgesinde söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir veritabanı vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

23 Şubat: Manisa savcıları, Gülen hareketiyle irtibatlı olduğu için tutuklanan veya kamu görevinden ihraç edilen kişilerin ailelerine finansal destek temin ettikleri suçlamasıyla 20 kişi hakkında gözaltı kararı çıkardı.

23 Şubat: Gülen hareketiyle irtibatlı olma suçlamasıyla Ankara’da tutuklu bulunan Ebubekir Ertuğrul adlı kişinin, depremlerde hayatını kaybeden eşi ve çocuklarının cenaze törenlerine katılmasına izin verilmediği duyuruldu.

25 Şubat: Ağır bir kemik kanseri hastası olan ve Gülen hareketiyle irtibatı nedeniyle mahkum edilen annesinin refakati olmadan tedavi gören 6 yaşındaki Yusuf Kerim Sayın’ın son dönemde ciddi bir kilo kaybı yaşadığı duyuruldu.

KEYFİ YAŞAM HAKKI İHLALLERİ

24 Şubat: Van’daki bir mahkeme, İbrahim Baykara adlı köylüyü öldürdüğü için yargılanan iki askeri “nefsi müdafaa” gerekçesiyle beraat ettirdi.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı Yusuf Bilge Tunç’tan bir haber alınmadı. Tunç’un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

20 Şubat: İstanbul’da bir öğrenci protestosuna müdahale eden polis 25 kişiyi gözaltına aldı.

22 Şubat: İstanbul’da hükümetin deprem yönetimine karşı düzenlenen bir gösteriye müdahale eden polis dört göstericiyi gözaltına aldı.

23 Şubat: Anayasa Mahkemesi, Ağustos 2018’deki gösterileri polis tarafından şiddet kullanılarak dağıtılan Cumartesi Anneleri adlı aktivist grubunun toplantı ve gösteri hakkının ihlal edildiğine hükmetti.

26 Şubat: İstanbul’da sol görüşlü bir grup tarafından düzenlenen protestoya müdahale eden polis 109 aktivisti gözaltına aldı.

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

21 Şubat: Gaziantep’te polis, depremler sonrasında arama kurtarma çalışmalarına destek olmak üzere ile gelen Umud Polat adlı sosyalist aktivisti cumhurbaşkanına hakaret suçlamasıyla gözaltına aldı. Polat ertesi gün çıkarıldığı mahkeme tarafından tutuklandı.

21 Şubat: Gaziantep savcılarının sivil toplum kuruluşu yöneticisi Mehmet Türkmen hakkında dezenformasyon yayma suçlamasıyla soruşturma başlattı. Soruşturma kapsamında Türkmen polis tarafından ifadeye çağrıldı.

22 Şubat: Hakkari'deki bir mahkeme, terör örgütü propagandası yaptığı gerekçesiyle Osman Arslan adlı 76 yaşındaki bir kişinin tutuklanmasına karar verdi.

22 Şubat: İzmir savcılarının Hakan Yakaç adlı bir kişi hakkında, muhalefet partilerinin deprem sonrası yardım çabalarına yönelik engelleme yapıldığı yönündeki açıklamaları nedeniyle dezenformasyon suçlamasıyla soruşturma başlattı.

22 Şubat: Radyo ve Televizyon Üst Kurulu (RTÜK) depremle ilgili yayınlar nedeniyle Tele 1, Halk TV ve Fox TV'ye para ve yayın durdurma cezaları verdi.

22 Şubat: İstanbul'da bir mahkeme ilahiyatçı İhsan Eliaçık tarafından yazılan bir kitap hakkında "İslam dininin nitelikleri yönüyle sakıncalı unsurlar" içerdiği gerekçesiyle sansür kararı getirdi.

23 Şubat: İstanbul savcılarının, yağmacılık yaptığı şüphesiyle gözaltına alındıktan sonra hayatını kaybeden bir gence işkence yapıldığı iddialarına ilişkin haberleri nedeniyle gazeteci Seyhan Avşar hakkında soruşturma başlattı.

23 Şubat: Ankara'daki bir mahkeme, aralarında haber siteleri, bloglar ve sosyal medya hesapları bulunan 340 web sayfası ve URL'ye terör örgütü propagandası gerekçesiyle erişim engeli getirdi. Söz konusu kararın Emniyet Genel Müdürlüğü'nün talebiyle verildiği açıklandı.

23 Şubat: Yayımlanan bir yıllık basın özgürlüğü raporuna göre 2022 yılında Türkiye'de en az 55 basın üyesi saldırıya uğradı ve 28 gazeteci toplam 50 yıl 6 ay hapis cezasına mahkum edildi.

23 Şubat: İstanbul'daki bir mahkeme, televizyon yayınında imam hatip okullarına yönelik eleştirel sözleri nedeniyle halkın bir kısmını aşağılama suçlamasıyla yargılanan gazeteci Erol Mütercimler'in beraatına hükmetti.

24 Şubat: Aralarında Mimarlar Odası Tezcan Karakuş'un da bulunduğu altı Mimarlar Odası yöneticisine, Kürtçe yayın yapan JIN TV kanalına verilen bir ödülün dolayısıyla terör örgütü propagandası yayma suçlamasıyla mahkumiyetler verildi ve hükmün açıklanması geri bırakıldı.

24 Şubat: Ankara'daki bir mahkeme, polis gözaltısındayken işkence sonucunda hayatını kaybettiği iddia edilen Ahmet Güreşçi adlı kişinin ölümüne ilişkin bir tweete erişim engeli getirdi.

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

20 Şubat: İstanbul savcılarının, daha önce tutuklu PKK lideri Abdullah Öcalan'a vekalet eden dört avukat hakkında terörizm suçlamasıyla 15 yıla varan hapis cezaları talep etti.

23 Şubat: Manisa savcılarının, Gülen hareketiyle irtibatlı olduğu için tutuklanan veya kamu görevinden ihraç edilen kişilerin ailelerine finansal destek temin ettikleri suçlamasıyla 20 kişi hakkında gözaltı kararı çıkardı.

24 Şubat: Van'daki bir mahkeme, İbrahim Baykara adlı köylüyü öldürdüğü için yargılanan iki askeri "nefsi müdafaa" gerekçesiyle beraat ettirdi.

25 Şubat: Devlet kurumu TÜBİTAK tarafından depremlerde öğrencilere yönelik açıklanan burs programının duyurusunda 2016-2018 olağanüstü hal döneminde KHK ile işlerinden atılan kişilere karşı ayrımcılık yapıldı.

KÜRT AZINLIK

23 Şubat: Mardin'de jandarma güçleri eski HDP yöneticisi Şiyar Koç'u gözaltına aldı. Koç ertesi gün serbest bırakıldı.

24 Şubat: Aralarında Mimarlar Odası Tezcan Karakuş'un da bulunduğu altı Mimarlar Odası yöneticisine, Kürtçe yayın yapan JIN TV kanalına verilen bir ödülün dolayısıyla terör örgütü propagandası yayma suçlamasıyla mahkumiyetler verildi ve hükmün açıklanması geri bırakıldı.

CEZAEVİ KOŞULLARI

26 Şubat: Antalya'daki bir cezaevinde annesiyle beraber kalan bebeklere ihtiyaç duydukları özel gıdaların sağlanmadığı duyuruldu.

MÜLTECİLER VE GÖÇMENLER

22 Şubat: Bir etkinlikte konuşan Suriyeli mülteci, depremlerin ardından yağmacılık yaptığı şüphesiyle yerel halkın saldırısına uğradığını açıkladı.

22 Şubat: Avrupa Birliği İltica Ajansı (EUAA) tarafından yayınlanan istatistiklere göre 2022 yılında AB ülkelerinde iltica başvurusu yapanlar arasında Türk vatandaşları 55,000 başvuruyla üçüncü sırada yer aldı.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

20 Şubat: Hatay'da polis bir kişiye fiziksel saldırıda bulundu.

21 Şubat: Gaziantep'teki bir cezaevinde gardiyanlar "saygısızlık" gösterdikleri gerekçesiyle altı mahkuma fiziksel saldırıda bulunarak yaralanmalarına neden oldu.

21 Şubat: İnsan Hakları Derneği, depremlerin vurduğu illerdeki cezaevlerinde kötü muamele ve hak ihlallerinde artış yaşandığını raporladı. Bir diğer insan hakları grubunun yaptığı açıklamaya göre, depremler nedeniyle başka illere nakledilen mahkumlar, nakil işlemleri sırasında yanlarına sadece bir poşet eşya alabildi ve çıplak aramalara maruz bırakıldı.

23 Şubat: Gülen hareketiyle irtibatlı olma suçlamasıyla Ankara'da tutuklu bulunan Ebubekir Ertuğrul adlı kişinin, depremlerde hayatını kaybeden eşi ve çocuklarının cenaze törenlerine katılmasına izin verilmediği duyuruldu.

23 Şubat: Ağrı'da bir cami imamıyla tartıştığı gerekçesiyle gözaltına alınan Ahmet Bugur adlı işi gözaltında şüpheli şekilde hayatını kaybetti.

24 Şubat: Hatay'da özel harekat polisleri üç kişiye kötü muamelede bulundu. İnsan hakları gruplarının açıklamalarına göre mağdurlardan biri maruz kaldığı şiddet nedeniyle hafıza kaybı yaşadı.

25 Şubat: Hatay'da polis hırsızlık şüphesiyle bir depremezdeye fiziksel şiddet uyguladı.

25 Şubat: Antalya'daki bir mahkeme, Çağdaş Yırtıcı adında bir kişiyi, evinin önünde polisler tarafından fiziksel şiddete uğradığı bir olayda, polise direndiği ve hakaret ettiği gerekçesiyle 3 yıl 15 gün hapis cezasına mahkum ederken olaya adı karışan polis memurlarının beraatına hükmetti.

26 Şubat: Afyon'daki bir kadın cezaevinin personeli, Sabahat Kunduracı adlı mahkuma fiziksel saldırıda bulundu.